ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ

(୧୯୯୭-୯୮ ମସିହାରୁ ପରମପୁରୁଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର, ମାହାଙ୍ଗା ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ନୂତନ ଉତ୍ସବମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଏହା ଅତୀବ ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । ଇଷ୍ଟପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ଆନନ୍ଦଜନକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଆମୋଦପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପାରରେ ଏକତ୍ର ହେବାର ସୁଯୋଗ ଏହି ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ଅଗଣିତ ଶିଷ୍ୟ /ଭକ୍ତ / ଅନୁଗତ ମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥାଏ; ତେଣୁ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠାନର କେବଳ ସାମାଜିକ ନୁହେଁ ଆଧାତ୍ମିକ ଏବଂ ପରମାର୍ଥିକ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ମଧ ରହିଛି । ଜୀବପରମଙ୍କ ଏହି ମହାମିଳନର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉତ୍ସବ ହିଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ । ଉତ୍ସବ ପ୍ରସୂତ ଆନନ୍ଦ ହିଁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ / ପରମାନନ୍ଦ / ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ / ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ପ୍ରାପ୍ତିର ମୂଳଭିତ୍ତି ପକାଇଥାଏ ।

ସେହି ଉତ୍ସବପାଳନର ଅନ୍ତରାଳରେ ରହିଥିବା ରହସ୍ୟମୟ ଆଧାତ୍ମିକ ଇତିହାସର ଇତିବୃତ୍ତ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବହନ କରି ଚାଲିଛି ''ଚରମ'' ର ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ । ସେହି କ୍ରମରେ ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ପରିବେଷଣ ହେଉଛି ଅଗ୍ନିପୂର୍ଣ୍ଣିମା (୧୧/୨/୯୮)ରେ ଜଗତପୁରସ୍ଥ କେଶବଭବନ ପରିସରରେ ପାଳିତ ହୋଇଥିବା 'ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଉତ୍ସବ' ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ । ୧୪୦୫ ସାଲ ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା । ଇଂରାଜୀ ସନ ୧୯୯୮ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ୧୧ ତାରିଖ, ବୁଧବାର । ସନାତନ ଧର୍ମର ଏକ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ । ଭଗବତ୍‌ପ୍ରେମୀ, ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ଆଜି ଅଗ୍ନିଦେବଙ୍କର ପୂଜା, ଆରାଧନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏହି ଶୁଭ ଅବସରରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିତ ''ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର'' ପାଳନକରୁଛି ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଦିବସ'' । ଏକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ତଥା ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର ଉତ୍ସବ । ବନ୍ଦନା କରୁଛି ତାର ସ୍ୱାମୀ ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଲୀଳାର ମହାନାୟକ'' ଠାକୁର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶ୍ରୀ କେଶବଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପବିତ୍ର ଯୁଗଳ ପାଦପଦ୍ମକୁ ।

ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭର ବହୁପୂର୍ବରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମରୁ ସ୍ଥୂଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ଅପୂର୍ବଲୀଳା ରଚନା ହୋଇ ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ବିନା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଜାଣିବା, ବୁଝିବା, ଅନୁଭବ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଅନେକ ରହସ୍ୟ ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ଆସିଛି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ତତ୍କାଳୀନ ମହାପୁରୁଷମାନେ ପୁରାଣ ପୃଷ୍ଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେହି ପୌରାଣିକ ପ୍ରମାଣକୁ ଆଧାର କରି ଏ ଯାବତ୍ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ପାଳିତ ହୋଇ ଚାଲିଛି ଅସଂଖ୍ୟ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, କେବଳ ଉତ୍ତରାଧିକାର ପ୍ରଥା ଅନୁକରଣରେ । ମାତ୍ର ପ୍ରତି ପର୍ବର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ହୁଏତ ଅନେକଙ୍କୁ ଜଣା ନ ଥାଏ । ମାଘପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ''ଅଗ୍ନିଉତ୍ସବ''' ସେହିପରି ଏକ ପର୍ବ ଯାହାର ଇତିବୃତ୍ତ ଏବେ ମଧ ଅସ୍ପଷ୍ଟ । ଉକ୍ତ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ଧରାପୃଷ୍ଠରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ପାଳିତ ହେଉଅଛି ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଉତ୍ସବ ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଦିବସ'' । ୧୯୯୭-୯୮ ମସିହାର କୋହେନୁର ପ୍ରେସ ପଞ୍ଜିକାରେ ''ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର ଉତ୍ସବ ସୂଚୀ ମାଧ୍ୟମରେ'' । ଉତ୍ସବଟି ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ଦିନ ଠାରୁ ଅଗଣିତ ଭକ୍ତ, ଅନୁଗତ, ଶିଷ୍ୟ, ବ୍ରହ୍ମଜିଜ୍ଞାସୁ, ସଦାତ୍ମା, ଦିବ୍ୟାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ, ଅସୁମାରି ଜିଜ୍ଞାସା ଆମର ହସ୍ତଗତ ହୋଇଛି । ଯଥା :- ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଦିବସର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ? କେଉଁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ଆଧାରିତ ? ଇତ୍ୟାଦି । ସେହି ସମସ୍ତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଜ୍ଞାସାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉତ୍ସବଟିର ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଇବାର ପ୍ରୟାସରେ ତାଙ୍କରି ଆଶୀର୍ବାଦ ବହନ କରି ଜନ୍ମ ନେଇଛି ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ସ୍ତମ୍ଭ ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ'' । ଆଶା ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ, ଲୀଳାନାୟକଙ୍କ ଅମୃତ ଲୀଳା ପଠନ ଓ ଶ୍ରବଣରେ ସମସ୍ତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସମାଧାନ ହେବ । ଭକ୍ତିରସର ଜାଗରଣରେ ମନ ପ୍ରାଣ ପୁଲକିତ ହେବ ।)

ମହାଶୂନ୍ୟରେ ୪୨ଟି କଳ୍ପ ଭୋଗ ହୋଇଗଲା । ୪୩ତମ କଳ୍ପରେ, ଏକଦା ବ୍ରହ୍ମା ସାବିତ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମମଣ୍ଡଳରେ ବସିଥିଲେ । ଦେବର୍ଷି ନାରଦ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମଦେବଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ,''ପିତୃଦେବ ! ଆପଣ ସୃଷ୍ଟି ତ ସର୍ଜନା କରି ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭୂମି ନିର୍ମାଣ ?'' ବ୍ରହ୍ମା ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ''ନିର୍ମାଣ ହେବ । ହେ ନାରଦ ! ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭୂମିର ୫୨ ଛନ୍ଦପୃଷ୍ଠ ହୋଇଛି । ପ୍ରଥମ ଛନ୍ଦପୃଷ୍ଠରେ ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତୟା, ଦ୍ୱାପର ଓ କଳି ନାମରେ ୪ ଗୋଟି ଯୁଗ ଆସୁଅଛି । ମାତ୍ର ହେ ମୋର ପ୍ରିୟପୁତ୍ର ! ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମି ନିର୍ମାଣ ପ୍ରଥମ ସୋପାନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ର । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭର ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ କ୍ଷରିତ ହୋଇ ଶିବଲୋକ ଦ୍ୱାରା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିକୁ ଅବତରଣ କରିବ । ତାହାରି ମାଧ୍ୟମରେ ମୁନି,ଋଷିଗଣ ଜନ୍ମ ହୋଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମରେ ଯାବତୀୟ ବସ୍ତୁ,କୀଟ, ବ୍ରହ୍ମସୂତ୍ର,ତରୁଲତା,ପାହାଡ଼,ପର୍ବତ ଆଦି ଯାହା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାମକରଣ କରିବେ । ଏହି ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ରମାନେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭର 'ଶ୍ୟାଦ୍ୟୋତମଣ୍ଡଳ'ରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବେ । ସଦା ଉଲଗ୍ନ ରହିବେ । ସ୍ୱଭାବ ବାଳକ ହୋଇ ରହିବ । ବୟସ ସର୍ବଦା ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହୋଇ ରହିଥିବ । ଗୋଲାପ ରଙ୍ଗର ଦେହ ଧାରଣ କରିଥିବେ । ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହସରେ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ସବୁ ସମୟରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହେଉଥିବ । ଦୋଳାୟମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଆଜ୍ଞାରେ ସର୍ବଦା ଝୁଲି ରହିଥିବେ ।'' ଉକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁ କରୁ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ବ୍ରହ୍ମା ସର୍ଜ୍ଜ, ଉର୍ଜ୍ଜ, ତ୍ରିକୂଟ ସନ୍ଧି ତଥା ବୃଜିନ ଚକ୍ଷୁ ଦ୍ୱାରା ଚାରିଗୋଟି ମାନସ ଜ୍ଞାନୀ ପୁତ୍ର ସୃଷ୍ଟିକରି ଦେଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନାମକରଣ କଲେ ସନକ, ସନନ୍ଦ,ସନାତନ ଓ ସନତ୍ କୁମାର । ସେମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜ୍ଞାନ ମଧ ପ୍ରଦାନ କରିଦେଲେ ।

ବ୍ରହ୍ମା ନାରଦଙ୍କୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମ ନିର୍ମାଣ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ରହସ୍ୟ କହୁଥିବା ସମୟରେ ଅଗ୍ନିଦେବ ତାଙ୍କର ନିଜ ମଣ୍ଡଳ ''ହୃଦ୍‌ଗ୍ରାନ୍ତ''ରେ ରହି ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଶୁଣୁଥିଲେ ଓ ମାନସ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ପ୍ରକରଣ ଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ନିର୍ମାଣରେ ତନ୍ମୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଅଗ୍ନିଦେବ ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ; ''ଭୋ ଦେବ ! ମୋ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି

ପାଇଁ ଯେଉଁକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ତାହା ସମସ୍ତ ଶୁଣିଲି । ତେଣୁ ହେ ଦେବ ! ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା; ଆଜିର ଏହି ଦିନ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହୁ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିରେ ଏହି ମାସଟିର ନାମ ହେଉ ମାଘମାସ । ଆଜି ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଉଦୟ ହୋଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମକୁ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭର ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେରଣର ଉତ୍ସ ମାନସ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ରଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ନିରୂପଣ ହୋଇଥିବାରୁ ମୋର ନାମ ଅନୁସାରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମରେ ଏହି ଦିବସର ନାମକରଣ ହେଉ ''ଅଗ୍ନିଉତ୍ସବ'' । ମର୍ତ୍ତ୍ୟବାସୀ ପ୍ରତି ସମ୍ବତ୍ସର ମାଘପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଏହି ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ଓ ମୋର ତଥା ମାନସ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଜନ୍ମକୁ ସ୍ମରଣ ରଖନ୍ତୁ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବରରେ କୃପା କରନ୍ତୁ ଦେବ ! ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତା, ଦ୍ୱାପର ଭୋଗପରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟବାସୀ କ୍ରମଶଃ ଅଧର୍ମ, ଅନ୍ୟାୟ, ଅନାଚାରରେ ବୁଡ଼ିଯିବେ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏହି ପବିତ୍ର ସ୍ମୃତିକୁ ପାଶୋରି ଯିବେ । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ତ୍ରିଯୁଗ ଭୋଗ ପରେ ଏହି ଦିବସରେ ହିଁ କଳିଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହେଉ ଓ ମୋର ନାମକରଣରେ ''ଅଗ୍ନି କଳିଯୁଗାବ୍ଦ'' ଆରମ୍ଭ ହେଉ ।''

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ''କାଲାନ୍ତକ'' ମୁନି ତାଙ୍କର ତପସ୍ୟା ବଳରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମି ନିର୍ମାଣର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଅବଗତ ହେଲେ । ତେଣୁ ସେ ସଂହାରକର୍ତ୍ତା ଶିବଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ବରପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ''ଉଷ୍ଣନୃସ୍ୟ'' ନାମକ କାଳ ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେଲେ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ । ଜଗତ୍‌ପାଳକ ବିଷ୍ଣୁ ଏହା ଜାଣିପାରି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ, ''ମୁନିଙ୍କ ତପବଳରେ ଶିବକାଳ ପ୍ରବେଶ କଲାଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳକୁ ନଷ୍ଟ କରି ଦେବ ।'' କିନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମା ନିରୁତ୍ତର ରହି ନିଜର ଅସହାୟତା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହାପରେ ବିଷ୍ଣୁ, ଶିବଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ କାଳକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଶିବ କହିଲେ, ''ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଆରାଧନା କରି ମୁଁ ନିଜେ କାଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ମୁଁ କିଛି କରିପାରିବି ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମେ କିଛି ଉପାୟ କର ।'' ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ ଜାଣିଲେ, ଏହାର ସମାଧାନ କେବଳ ଅଗ୍ନିଦେବଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରାଗଲେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହେବ, ତେଣୁ ସେ (ଅଗ୍ନିଦେବ) ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳରେ ରହି ଯେଉଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲେ ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ବିଷ୍ଣୁ ଗ୍ରହଣ କରି ବରଦାନ ପୂର୍ବକ କହିଲେ, ''ହେ ଅଗ୍ନିଦେବ ! କାଳରୂପ ଅଗ୍ନି ଦ୍ୱାରା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମ ଦହନ କର ନାହିଁ । ତୁମରି ନାମରେ ନାମିତ ହେଲା ଆଜିର ଦିବସ ''ଅଗ୍ନିଉତ୍ସବ ।'' ଏହି ଦିନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ନରଲୋକ, ଅଗ୍ନି ଜାଳି ତୁମର ପୂଜା-ଉତ୍ସବ କରିବେ । ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତୟା, ଦ୍ୱାପର ଭୋଗ ପରେ ଏହି ଦିନ ହିଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ କଳିଯୁଗ, ଅଗ୍ନିକଳିଯୁଗାବ୍ଦ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।'' ଅଗ୍ନିଦେବ ବିଚାର କଲେ, ''ଆଜି ମୋର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ । ବ୍ରହ୍ମଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମି ନିର୍ମାଣର ରହସ୍ୟ ଅବଗତ ହେଲି । ତାଙ୍କର ରୂପାନ୍ତରିତ ଶରୀର ମାନସ ଜ୍ଞାନୀପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ଦର୍ଶନ କଲି । ବୈକୁଣ୍ଠପତି ଭଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ବରପ୍ରାପ୍ତ ହେଲି । ତେଣୁ ଆଉ ଏକ ଅଭିଷ୍ଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଇବି ।'' ଯୋଡ଼ ହସ୍ତରେ ନିବେଦନ କରି ବୈକୁଣ୍ଠପତିଙ୍କୁ କହିଲେ,''ହେ ସ୍ୱାମୀ ! ମୁଁ ତୁମର ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରିବି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ମୋର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଳି ପୂର୍ଣ୍ଣକର ।'' ଭକ୍ତବତ୍ସଳଙ୍କ ଲୀଳା ତ ସର୍ବଦା ଅଗୋଚର । ଅନୁଜ୍ଞା ଦେଇ ଅଭୟ ଦେଲେ, ''ପ୍ରକାଶ କର'' । ଅଗ୍ନିଦେବ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, '' ହେ ଦେବ ! ଆଜି ବ୍ରହ୍ମଦେବଙ୍କର ବାଲ୍ୟରୂପ ତାଙ୍କର ମାନସ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଦର୍ଶନ କଲି । ତେଣୁ ଆଗ୍ରହ ହେଉଛି, ତୁମର ବାଲ୍ୟରୂପ ଦର୍ଶନ କରି କୃତାର୍ଥ ହେବି ।'' ସଂଗେ ସଂଗେ ପ୍ରଭୁ ''ଅଗ୍ନିଗର୍ଭର ବାଲ୍ୟବିଷ୍ଣୁରୂପ'' ହୋଇ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଲେ । ଅପୂର୍ବ, ମନୋହର ସେ ରୂପ । ବୟସ ୫ ବର୍ଷ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣର ଶରୀର । ଶରୀର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ ଗୋଲାକାର ଗୋଲାପିରଙ୍ଗର ଜ୍ୟୋତିରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ । ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ପୁଷ୍ପପରି ହସହସ ମୁଖମଣ୍ଡଳ । ବାମଆଣ୍ଠୁ ଓ ବାମହସ୍ତ ଭୂମିପରେ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଣ୍ଠୁ ସାମାନ୍ୟ ଉତ୍‌ଥିତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ଅଭୟ ମୁଦ୍ରା । ମସ୍ତକରେ ନବରତ୍ନର ମୁକୁଟ । ଗଳାରେ କୌସ୍ତୁଭମଣି ଶୋଭିତ ରତ୍ନମାଳା । ଏହି ଅପୂର୍ବ ରୂପ ଦର୍ଶନରେ କେବଳ ଅଗ୍ନିଦେବ ନୁହଁନ୍ତି, ସମସ୍ତ ଦେବ, ମୁନି, ଋଷିମାନେ ଚମତ୍‌କୃତ ହୋଇ ବରପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, ''ପ୍ରଭୁ ! ଏହି ଅପୂର୍ବ ବାଲ୍ୟରୂପର ସ୍ମାରକ ପାଇଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟବାସୀମାନେ ଏହି ଦିନ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଦିବସ ପାଳନ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ନିଦେବ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ''ଉକ୍ତ ଦିବସ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଦିବସ'' ହେଉ । ମାତ୍ର ଏବେ ନୁହେଁ । ଆଜି ଏହି ରୂପ ଧାରଣ ପୂର୍ବରୁ କଳିଯୁଗାବ୍ଦ ଆରମ୍ଭର ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି ଅପୂର୍ବ ରୂପ ଦର୍ଶନର ଅନ୍ତରାଳରେ କଳିଯୁଗହିଁ କାରଣ ଭାବରେ ପ୍ରେରିତ । କଳିଯୁଗରେ ମାନବ ଧର୍ମ ନାଶ କରି ପାପଭାରରେ ଦହନ ହେଉଥିବ, ରକ୍ଷା ପାଇବାର କୌଣସି ଉପାୟ ମଧ ନ ଥିବ । ତେଣୁ କଳିଯୁଗ ଶେଷରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁ ଅବତରିତ ହୋଇ ସ୍ୱୟଂ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବେ ସେତେବେଳେ ଏହି ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ଦିବସ'' ପାଳିତ ହେଉ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଦିନର ସ୍ମୃତି ଓ ସ୍ମରଣ ପାଇଁ ପ୍ରଭୁ ସମ୍ବତ୍ସରର ଏହି ଦିବସରେ ଆଶାୟୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅଭିଷ୍ଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ'' ରୂପ ଧାରଣ କରନ୍ତୁ ।'' ଲୀଳାମୟ ବରଦାନ କଲେ, ''ତାହାହିଁ ହେବ ।'' ଫଳରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଗଲା ଓ କାଳର ପ୍ରଭାବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ସେହିଦିନୁ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ଏହି ଦିନ ମୁନି, ଋଷିମାନେ ଦର୍ଶନ କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଉପରବର୍ଣ୍ଣିତ ରହସ୍ୟ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା । ଯେତେବେଳେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମ ନିର୍ମାଣ ପରେ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା, ସେତେବେଳେ ବାରଜଣ ଋଷି ଯଥା ୧. ଶୁଲିଘଟ, ୨.ବର୍ଣ୍ଣଧା ହଂସ, ୩.ଘର୍ଘରାହଂସ, ୪.ଶକ୍ରବଟୁ, ୫.ରାଘବ, ୬.ଶତ୍ରୁଜିତ, ୭.ଭୂତବାହୁ, ୮.ବ୍ୟୋମୋରାଜ, ୯.ଅଳତିରାଜ, ୧୦.ଅନୁଗତ, ୧୧.ଚକ୍ରଶୁଦ୍ଧ, ୧୨.ବଂଶୀଭାନୁ ଏହି ଦିବସରେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ମହେଶ ତ୍ରିଦେବଙ୍କର ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଗୁର୍ଜ୍ଜର-ଜ୍ୟୋତି'' ଦର୍ଶନ କରି ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମକୁ ଅବତରଣ କଲେ । ଏହାପରେ ଯୁଗପରେ ଯୁଗ ଅତିବାହିତ ହୋଇଅଛି । ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଭକ୍ତ ଅଭିନବ ରୂପକୁ କେତେ ଭାବରେ କେତେ ଯେ ଭକ୍ତ ଦର୍ଶନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ତାର କଳନା ନାହିଁ । ସେହିଗୁଡ଼ିକରୁ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏଠାରେ ଅବତାରଣା କରାଯାଉଅଛି ।

ସତ୍ୟଯୁଗର ଏହି ଦିବସରେ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପରାର୍ଦ୍ଧମୁନି, ଧ୍ରୁବ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟୋତି ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସତୀ ଅନୁସୂୟା ତିନିଦେବଙ୍କର ବାଲ୍ୟରୂପ ଦର୍ଶନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଅମ୍ବୁଜୀ ମୁନି, ପୁଲସ୍ତ୍ୟ ଋଷି ଓ ଅତ୍ରିମୁନି ମଧ୍ୟ ଏହି ଦିନ ଜ୍ୟୋତି ସହ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମରୂପ ଦର୍ଶନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତ୍ରେତୟାଯୁଗରେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଯେତେବେଳେ କାକଭୂଷଣ୍ଡିକୁ ଧରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଭୂଷଣ୍ଡି ଜ୍ଞାନତତ୍ତ୍ୱରେ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭରେ ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଜ୍ୟୋତିଃରୂପ ଧାରଣ କରିଥିଲେ ଏହି ପବିତ୍ର ଅଗ୍ନିଉତ୍ସବ (ମାଘପୂର୍ଣ୍ଣିମା)ରେ ।

ଦ୍ୱାପରଯୁଗରେ ଏହି ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ପଞ୍ଚଭୂତର ପଞ୍ଚଦେବ । ବୃନ୍ଦାବନରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଅଲୌକିକ ହ୍ଲାଦିନୀ ଲୀଳା ରଚନାର ମୂକସାକ୍ଷୀ ରାହାସ କୁଞ୍ଜ ଦର୍ଶନ କରିବା ପରେ ପଞ୍ଚଦେବଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା ରାହାସଗୁଞ୍ଜରର ବାଲ୍ୟରୂପ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ । କରୁଣାସାଗର ବନମାଳୀ ମାଘପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଏହି ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ରାହାସ କୁଞ୍ଜରେ ''ବାଲ୍ୟରାହାସ ଗୁଞ୍ଜର'' ରୂପ ଦର୍ଶନ କରାଇଥିଲେ । ଏହା ଜାଣିବା ପରେ ଅଭିମାନୀ ରାସେଶ୍ୱରୀ ଶ୍ରୀରାଧା ଅଭିମାନରେ ଫାଟି ପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଭିମାନ ସହ୍ୟ କରିବା କୁଞ୍ଜବିହାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ରାସେଶ୍ୱର ଋତୁରାଜ ବସନ୍ତର ପ୍ରଥମ ପର୍ବ ମାଘମାସର ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ରାତ୍ରିରେ ନିତ୍ୟକୁଞ୍ଜରେ ଗୁର୍ଜ୍ଜର ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ସାଜି ମା' ରାଧାଙ୍କ କୋଳରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ତାଙ୍କ ମାନଭଞ୍ଜନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଯୁଗରେ ଅଗଣିତ ମୁନି, ଋଷିଙ୍କୁ ''ଜ୍ୟୋତି ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମ'' ରୂପ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ଧନ୍ୟ କରାଇଥିଲେ ।

ସତ୍ୟ, ତ୍ରେତୟା ଓ ଦ୍ୱାପର ଯୁଗର ଲୀଳା ସରିଯାଇଛି ଓ ପୁରାଣସ୍ରଷ୍ଟା ସେହି ନିତ୍ୟଲୀଳାକୁ ଧାରଣ କରି ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଶ୍ରବଣ କରି ପୁଲକିତ ହେଉଅଛେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ସେହି ଲୀଳା ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମରେ ରଚନା ହୋଇ ଚାଲିଛି ତା'ର ହିସାବ ରଖିଛନ୍ତି କେତେଜଣ ? ସୂକ୍ଷ୍ମଯୋଗୀମାନେ ତା'ର ହିସାବ ଲେଖି ଚାଲିଛନ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗର ପୁରାଣକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ । କଳିଯୁଗ ତା'ର ରାଜତ୍ୱର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇଛି । କଳ୍କିଯୁଗରେ ଅଗ୍ନିଦେବଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂର୍ଣ୍ଣହୋଇଛି । ପ୍ରଭୁ ଗୋଲୋକବିହାରୀ ମର୍ତ୍ତ୍ୟାବତରଣ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କରି ସ୍ଥୂଳ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଆଜି ସେହି ପବିତ୍ର ''ବାଲ୍ୟବ୍ରହ୍ମଦିବସ'' ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଧିବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପବିତ୍ର ଲୀଳାଭୂମି ଜଗତପୁରସ୍ଥ 'କେଶବଭବନ' ପରିସରରେ ସହସ୍ରାଧିକ ଭକ୍ତ, ଅନୁଗତଙ୍କ ଗହଣରେ ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହୋଇଅଛି ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଆସିଛି, ଯେଉଁ ଭାଗ୍ୟବାନ ଶ୍ରଦ୍ଧା,ନିଷ୍ଠା, ଏକାଗ୍ରତା ଓ ଭକ୍ତିପୂତ ହୃଦୟରେ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ପାଇଛି, ତାଙ୍କର ଲୀଳାଶ୍ରବଣ କରିଛି, ପାଠ କରିଛି, କରାଇଛି, ତା'ର ପୁଣ୍ୟଫଳ କଳନା କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ । ଆଜି କିନ୍ତୁ ପରିବେଶ ଆହୁରି ସରଳ, ସହଜ ହୋଇଯାଇଛି । ତାଙ୍କରି ସ୍ଥୂଳ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଲୀଳାମୃତର ଅବାରିତ ଧାରା ଝରିଚାଲିଛି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପ୍ରସୂ ଧରିତ୍ରୀ ବକ୍ଷରେ ।

ଆସନ୍ତୁ......ଯୁଗସନ୍ଧିର ଏହି ନିଷ୍ଠୁର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେହି ଗୋପିନାଥ, ଭକ୍ତବତ୍ସଳ, ଜରିଆ କୂଳିଆ, ପତିତପାବନଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ଏ ଭବପାରାବାରକୁ ପାର ହୋଇଯିବା ଓ ତାଙ୍କ ଲୀଳାଙ୍କର ସୌଭାଗ୍ୟ ନେଇ ଆସନ୍ତା ଯୁଗର ପୁରାଣ ପାଇଁ କଥାବସ୍ତୁ ହୋଇଯିବା ।

ଚିରମଂଗଳମୟ ସେ । ତାଙ୍କରି କରୁଣାରେ ଏ ବିଶ୍ୱବକ୍ଷରୁ ଅଶାନ୍ତି ଅପସରି ଯାଉ । ଚିରଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ । ଆଜିର ଏହି ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀପୟରରେ ଏତିକି ଅଳି ମାତ୍ର ।

○○○